

AKTUALIJOS

DVIDEŠIMT SEPTINTIEJI LEIDIMO METAI

2017 Gruodis Nr. 10 (287)

Žiema

Tegu žiema Tau būna tarsi vasara,
O šiaurės vėjas – muzika švelni.
Ne viskas bloga ir ne viskas pasaka,
Ką savo kelyje susitinki.

Te būna visko, visko žmogui reikia,
O kad laimingas būtų – tiek nedaug..
Jei nori, kad sėkmė ateitų,
Tu garsiai, garsiai ją pašauk..

Ir nebijok nusišypsoti žmogui,-
Rimtumo jau ir taip gyvenime gana.
Tuomet pasaulis geras pasirodys,
Ateis ir laimė lyg šviesi diena.

Mielieji, lai Šv. Kalėdos būna jaukios, o ateinantys Naujieji metai Jums ir Jūsų šeimoms būna sėkmingi, dosnūs ir kupini teigiamų emocijų. Iki susitikimų 2018 - aisiais metais!

Pagarbiai, Romualdas Nemanius

ŠIAME NUMERYJE:

2	LVPF tarybos posėdis / LPSK valdyba supažindinta su pokyčiais
3	Pirmosios šventės prie naujojo DK: ką reikia žinoti
4	Prof. B. Gruževskis: TVF ekspertai neįvertino Lietuvos darbo rinkos nepatrauklumo dėl žemų atlyginimų
5	Išmokamos pirmosios ilgalaikio darbo išmokos
6	Pasijuokime

Gimimo dienos proga sveikiname
Federacijos tarybos narį
Sigitą Kažukauską

LVPF tarybos posėdis

2017 lapkričio 23 d. vyko tarybos posėdis. Jame iš 17 tarybos narių dalyvavo - 9, tai tarybos pirmininkė B. Zabarskienė, E. Guogas, G. Sakalauskiene, D. Padavičienė, V. Gavėnienė, A. Varkalis, I. Sandienė, J. Krakauskas bei I. Ščikno. Posėdyje taipogi dalyvavo revizijos komisijos pirmininkė S. Grumadienė, revizorius V. Čypas, moterų tarybos pirmininkė V. Žasiniene, federacijos pirmininkas R. Nemanis bei buhalterė Č. Matuliauskienė. Posėdžiui pirmininkavo B. Zabarskienė.

UAB "Kauno vandenys" profsąjungos pirmininke išrinko Genovaitę Sakalauskiene ir ją delegavo į LVPF tarybą. Išrinkus Birutę Zabarskiene LVPF tarybos pirmininke, į LVPF tarybos pirmininkės pavaduotojos poziciją pasiūlyta UAB "Kauno vandenys" deleguota į LVPF tarybą Danutė Padavičienė. Vienbalsiai nutarta Genovaitę Sakalauskiene patvirtinti LVPF tarybos nare, o Danutė Padavičienė išrinkta LVPF tarybos pirmininkės pavaduotoja.

Taip pat nutarta į LPSK tarybą ir LPSK suvažiavimą deleguoti federacijos pirmininką Romualdą Nemanį ir federacijos tarybos pirmininkę Birutę Zabarskiene, o federacijos tarybos pirmininkės pavaduotoją Danutę Padavičienę deleguoti į LPSK suvažiavimą. Vienbalsiai nutarta federacijos revizijos komisijos nariais paskirti UAB "Telšių vandenys", atstovą Vaidotą Mockevičių ir Jasiuliškių socialinės globos namų atstovę Vilmą Augulienę.

Posėdžio metu Federacijos pirmininkas R. Nemanis informavo apie 2017 metais nuveiktus darbus tobulinant naują darbo kodeksą bei išdėstė federacijos veiklos gaires 2018-tiesiems metams.

Tarybos posėdžio metu taip pat apsvarstyta ekonominė ir finansinė veikla įmonėse bei aptarti vietinių profsąjunginių organizacijų veiklos gerinimo klausimai. Svarstant naują darbo kodeksą pranešimus skaitė LPSK atstovai - Generalinė sekretorė Janina Matuizienė bei teisininkas Manvydas Pilka.

Svarstant 2018 metų LVPF tarybos būsimus posėdžius nutarta 1- mąjį posėdį organizuoti balandžio 19 d., o 2- ajį lapkričio 22 d. Po B. Zabarskiene ir R. Nemanis sveikinimų artėjančių švenčių proga, tarybos posėdis buvo baigtas pakilia nuotaika.

LPSK valdyba supažindinta su pokyčiais

Lapkričio 27 d. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) valdybos posėdis prasidėjo nuo džiugių naujienų – kolegų sveikinimų lapkričio 25 d. susijungus dviems švietimo profesinėms sąjungoms. Lietuvos mokytojų, švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininku išrinktas Eugenijus Jesinas, pirmininko pavaduotojais – Eglė Žukauskaitė ir Ramūnas Znutas. LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas pažymėjo, kad tai – sveikinantysis ir džiuginantis žingsnis, kuris, tikėkimės, atneš daug naudos.

Pranešta ir apie daugiau pokyčių: vakar pirmą kartą prie LPSK valdybos prisijungė naujoji Lietuvos lengvosios pramonės profesinės sąjungos (LLPPS) pirmininkė Irena Vagnorienė. Ji pakeitė ankstesnį pirmininką Romualdą Mažylį.

Tarp svarbiausių klausimų – LPSK suvažiavimas

Dalykinė posėdžio dalis prasidėjo nuo spalio 10 d. LPSK valdybos nutarimų įgyvendinimo aptarimo (nuveikta viskas, kas buvo pavesta). Po to sekė pasiūlymų dėl Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų priemonių plano aptarimas. Buvo atkreiptas LPSK valdybos dėmesys, kad vėliau iš socialinių partnerių pasiūlymų bus parengtas bendras dokumentas. Tai reiškia, kad ne visi pateikti pasiūlymai bus palikti, gali kisti jų formuluotės.

Kitas svarbus klausimas – informavimas dėl LPSK projekto, remiamo Danijos profesinių sąjungų. Jo tikslas – įvairiuose šalies regionuose informuoti ir edukuoti vietos politikus, darbdavių atstovus ir, žinoma, aktyvius profesinių sąjungų narius dėl Darbo kodekso naujovių, profesinėms sąjungoms

svarbių klausimų, patarti sprendžiant vietovėms aktualias problemas. Kaip informavo LPSK generalinė sekretorė Janina Matuizienė, jau spėta surengti du renginius (Kaune ir Ukmergėje), o kitų metų pradžioje planuojama tokius susitikimus surengti Radviliškyje, Alytuje, Utenoje.

Vienas svarbiausių posėdžio klausimų – 2018 m. gegužės 11 d. vyksiantis VI LPSK suvažiavimas. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad bus perskaičiuojamos delegatų kvotos (jos bus paskelbtos vasarį). Čia gali būti pokyčių, nes kai kuriose šakose pastebimos džiugios tendencijos – aktyvesnis stojimas į profesines sąjungas.

Nutarta, kad strateginių veiklos kryptių ir LPSK įstatų rengimo grupės jau pradėtų darbą. Pirmiausia nuspręsta surinkti pasiūlymus iš šakų. Taip pat pažymėtina, kad LPSK valdyba nutarė skirti 590 eurų materialios paramos Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacijai (iš jau surinktų lėšų).

Parengta pagal lpsk.lt informaciją

PIRMOSIOS ŠVENTĖS PRIE NAUJOJO DK: KĄ REIKIA ŽINOTI

Artėjant žiemos švenčių laikotarpiui Valstybinė darbo inspekcija (VDI) primena tiek darbuotojams, tiek darbdaviams aktualias teises bei pareigas pagal naująjį Darbo kodeksą.

Terminuotos darbo sutartys. Įsigaliojus naujam Darbo kodeksui, nebeliko trumpalaikių darbo sutarčių rūšies. Todėl šventiniu laikotarpiu, padidėjus

darbų mastui ir esant poreikiui, tam tikram laikui arba tam tikrų darbų atlikimo laikui su priimamais darbuotojais gali būti sudaromos terminuotos darbo sutartys.

Darbo trukmė trumpinama viena valanda. Darbuotojams švenčių dienų išvakarėse darbo dienos (pamainos) trukmė turi būti trumpinama viena valanda.

Darbas šventės dieną. Įprastai švenčių dienomis darbas neorganizuojamas. Skirti dirbti švenčių dienomis galima, jei darbuotojas su tuo sutinka – darbdaviui patartina gauti rašytinį darbuotojo sutikimą (išskyrus atvejus, kai dirbama pagal suminę darbo laiko apskaitą ar kolektyvinėje sutartyje nustatytais atvejais).

Viršvalandžiai – taip pat tik darbuotojui sutikus. Darbdavys viršvalandinius darbus gali nurodyti dirbti tik darbuotojui sutikus (išskyrus išimtinius atvejus, kai dirbami visuomenei būtini nenumatyti darbai, siekiama užkirsti kelią nelaimėms, pavojams ir pan.; kai būtina užbaigti darbą ar pašalinti gedimą, dėl kurio didelis darbuotojų skaičius turėtų nutraukti darbą ar sugestų medžiagos, produktai ar įrenginiai; kai tai numatyta kolektyvinėje sutartyje). Dirbant viršvalandžius, negali būti pažeisti Darbo kodekse nustatyti maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimai.

Apmokėjimas už ypatingas darbo sąlygas. Darbuotojams už darbą švenčių dieną mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis. Padidintas mokėjimas už darbą švenčių dieną darbuotojui turi būti mokamas neatsižvelgiant į tai, ar toks darbas yra nusta-

tytas jo darbo (pamainos) grafike, ar ne. Už viršvalandinį darbą mokamas ne mažesnis kaip pusantro darbuotojo darbo

užmokesčio dydžio užmokestis. Už viršvalandinį darbą poilsio dieną (jei dirbama ne pagal darbo (pamainos) grafiką) ar viršvalandinį darbą naktį nustatytas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis. Jei viršvalandžiai dirbami švenčių dieną, mokamas ne mažesnis kaip du su puse darbuotojo darbo užmokesčio dydžio užmokestis.

Taikoma administracinė atsakomybė. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (ANK) 99 straipsnis „Darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos pažeidimas“ įspėja: nustatytos darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos pažeidimas užtraukia baudą darbdaviams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 150 iki 1450 eurų. Pakartotinis toks pažeidimas užtraukia baudą nuo 1400 iki 3000 eurų. Analogiškos baudos taikomos ir pagal ANK 100 straipsnį „Darbo laiko apskaitos pažeidimas“. Tai tokie pažeidimai, kai darbo laiko apskaitos žiniaraštyje nežymimas darbuotojų darbo laikas, kurį būtina įtraukti į darbo laiko apskaitą (viršvalandžiai, darbo laikas švenčių dieną, poilsio dieną (jeigu jis nenumatytas pagal grafiką), naktį, papildomas darbas), arba jei į darbo laiko apskaitos žiniaraštį įrašomi žinomi neteisingi duomenys.

Parengta pagal lprofsąjungos.lt informaciją

Prof. B. Gruževskis: TVF ekspertai neįvertino Lietuvos darbo rinkos nepatrauklumo dėl žemų atlyginimų

Prieš porą savaičių, kol pasaulio galingiausieji rungėsi dėl turtingiausio žmogaus vardo, Lietuvos žmonės sulaukė Tarptautinio valiutos fondo (TVF) ekspertų komandos išvadų apie Lietuvos ekonomiką ir fiskalinę politiką, kuriose nuogąstaujama, kad jeigu mūsų šalyje minimalus mėnesinis atlyginimas (MMA) bus ir toliau didinamas, esą tai kenks jos konkurencingumui ir produktyvumui. Pasak TVF ekspertų, vietoje MMA didinimo, reikėtų pertvarkyti mokesčių sistemą: mažiau amokestinti darbą, daugiau –

kapitalą ir turtą. Tačiau ar šios išvados iš tiesų yra pagrįstos?

Su MMA „nėra viskas gerai“

Premjeras Saulius Skvernelis teigia, kad MMA auga nuosaikiai ir negalima sakyti, kad su minimalia alga viskas gerai ir jos nereikia kelti. „Mes dabar padarėme labai aiškius sprendimus, sutarėme ir Trišalėje taryboje, kad minimalios algos dydis būtų siejamas su vidutinio darbo užmokesčiu (VDU) ir neviršytų 50 proc.. Kad MMA turėtų būti nuolat peržiūrimas ir didinamas mano ir Europos parlamento Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pirmininkė, socialdemokratė Vilija Blinkevičiūtė. Pasak V. Blinkevičiūtės, minimalios mėnesinės algos padidinimas sumažintų dirbančių žmonių skurdą ir paskatintų ekonomikos augimą, o tai ypač aktualu Lietuvai.

Profesorius B. Gruževskis palaiko darbo užmokesčio didinimo politiką

Skaitytojams pateikiame ekonomisto, Vilniaus universiteto profesoriaus komentarą dėl TVF ekspertų išvadų: „TVF rekomendacijos yra orientuotos į klasikinį rinkos ekonomikos suvokimą. Jų ekspertai skatina daugiau dėmesio skirti produktyvumo didinimui šalyje, kad produktyvumo augimas būtų spartesnis, nei darbo užmokesčio augimas. Nes jeigu yra priešingai, tai turi neigiamą įtaką šalies konkurencingumui.

Tačiau TVF ekspertai nepakankamai atsižvelgė į žemą gyvenimo lygi Lietuvoje, į atviros darbo rinkos specifiką bei neįvertino mūsų šalies darbo rinkos nepatrauklumo dėl žemų atlyginimų. Iš kitos pusės, jų rekomendacijos dėl aukštesnio kapitalo ir turto apmokestinimo yra teisingos ir atitinka mūsų šalies raidos interesus.

Mūsų Vyriausybė palaiko MMA didinimo praktiką ir numato būtinai kiekvienais metais didinti MMA atsižvelgiant į vidutinio darbo užmokesčio pokyčius, kad MMA sudaryto apie 50 proc. VDU. Asmeniškai palaikau MMA didinimą ir bendrą darbo užmokesčio didinimo politiką, tačiau kartu būtina didinti darbo apmokėjimo sistemų efektyvumą, kad aukštesni atlyginimai būtų mokami už efektyvesnę darbą.

*Parengta pagal Jūratės Jasiūnienės straipsnį
www.lpsk.lt portale*

Išmokamos pirmosios ilgalaikio darbo išmokos

Darbo kodekso naujovė – socialinės garantijos vienoje įmonėje daug metų praleidusiems ir atleistiems darbuotojams – jau įgyvendinama. „Sodra“ pirmiesiems gavėjams, kurie iš darbo buvo atleisti liepos mėnesį, jau išmokėjo daugiau nei 14 tūkst. eurų iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo.

Apie tai, kad vienoje darbuo vietėje nepertraukiamai pralei-

dus daugiau nei penkerius metus ir darbo sutartį nutraukus darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės galima kreiptis dėl ilgalaikio darbo išmokos, „Sodra“ praneša visiems darbuotojams, kurie per 3 mėnesius po atleidimo nesikreipia dėl šios išmokos skyrimo. Iki šiol prašymus pateikė kiek daugiau nei 200 apdraustųjų. „Sodros“ duomenimis, nuo liepos 1 d., kai įsigaliojo Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus

nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, teisę kreiptis

dėl ilgalaikio darbo išmokos įgijo apie 500 apdraustųjų.

Gyventojai, pretenduojantys gauti ilgalaikio darbo išmoką, dėl jos gali kreiptis pusę metų. Pavyzdžiui, jeigu darbuotojas buvo atleistas rugsėjį, jis prašymą gali pateikti iki kitų metų kovo. Tačiau svarstyti jų prašymus pradėdama ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo atleidimo dienos, nes išmokos skiriamos tik tiems darbuotojams, kurie per tris mėnesius neįsidarbino pas tą patį darbdavį. Tai reiškia, kad rugsėjį atleisto

darbuotojo prašymas gali būti svarstomas gruodį.

Ilgalaikio darbo išmokos gali būti skiriamos tik tiems darbuotojams, kurie buvo atleisti po šių metų liepos 1 d. Jei darbuotojas, atleistas iš einamų pareigų darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės, ir įmonėje nepertraukiamai praleido nuo 5 iki 10 metų, jam skiriama vieno mėnesio darbo užmokesčio dydžio išmoka. Išdirbus nuo 10 iki 20 metų – dviejų mėnesių darbo užmokesčio dydžio išmoka, o daugiau nei 20

metų – trijų mėnesių darbo užmokesčio dydžio išmoka.

Mėnesio darbo užmokesčio dydis apskaičiuojamas pagal tam darbuotojui už praėjusių dvylika mėnesių priskaičiuotą su darbo santykiais susijusių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, vidurkį. Taip pat svarbu, kad ilgalaikio darbo išmokos mokamos nepriklausomai nuo to, ar žmogus gauna kitų išmokų.

Šaltinis: „Sodra“

PASIJUOKIME

Kalėdų išvakarėse teisėjas, apimtas šventinių nuotaikų, klausia kalinio:

- Kuo esi kaltinamas?

- Pernelyg ankstyvu kalėdinių dovanėlių pirkimu, - atsako šis.

- Bet juk tai ne nusikaltimas, - tarė teisėjas. - Kada gi tu pradėjai apsipirkinėti?

- Dar iki parduotuvės atidarymo, - atsako kalinys.

Du aktoriai per šventes užsidirbinėja vaidindami Kalėdų senelius. Vienas prašo kito:

- Klausyk, būk geras, užėik pas mane į namus, pasveikink šeimyną.

- O kodėl tu pats negali?

- Ai, aš per brangiai imu...

Susitinka du draugeliai po Naujųjų šventimo.

- Na, kaip sutikai Naujuosius?

- Nežinau, dar niekas nepasakojo...

Važiuoja sunkvežimis, jį sustabdo kelių policija.

Policininkas:

- Klausyk, ar tu kvailas? Trečią kartą tave stabdau ir sakau: tau iš kėbulo kažkas byra!

- Žinai, stabdyk tu mane nors ir aštuntą kartą, bet pasakysiu tą patį:

ŽIEMA! PLIKLEDIS! VAŽINĖJU! BARSTAU!!!

Ką žmona Kalėdų proga padovanojo?

- Nieko.

- Mhm... Irgi neblogas daiktas...

- Aha, o svarbiausia - vietos neužima.

Ruošė, redagavo, maketavo ir spaudė Lietuvos visuomeninių paslaugų profsąjungų federacija

Pirmininkas mob. 8 68708235; buhalterė mob. 8 68434189; LVPF.Nemanius@gmail.com;

Adresas: 2600 J. Jasinskio 9, 01111 Vilnius; LPSK teisininkas Manvydas Pilka 84050270.

Išėina kartą per mėnesį. Apimtis: 1 spaudos lankas. Tiražas 200 egz.

Teisingumo ministerijos leidimas Nr. 257